

Viromltk 20.3.2024 § 19 liite

ASIA Maa-aineslain 4 §:n mukainen soran ja hiekan ottamislupa Alapellon ottoalueelle Hamulan kylässä tilalle Alapelto 749-402-1-89

HAKIJA Savon Kuljetus Oy Y-tunnus: 0171337-9
Asevarikontie 15
70800 Kuopio

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Hakemus ja ottamissuunnitelma (Suomen GPS-Mittaus Oy, 27.11.2023) koskevat soran ja hiekan ottamista Savon Kuljetus Oy:n omistamalla tilalla Alapelto 749-402-1-89 (määräala 749-402-1-89-M606). Maa-aineslupaa haetaan soran ja hiekan ottamistoimintaan 10 vuodeksi 1,62 hehtaarin ottoalueelta 60 000 m³ktr kokonaisottomäärälle keskimääräisen vuotuisen ottomäärän ollessa 6 000 m³ktr. Ottoalue sisältyy 2,72 hehtaarin suunnitelma-alueeseen, jossa on myös kaivannaisjätteen jätealueet.

Alapellon ottoalue sijaitsee Siilinjärven kunnassa Hamulan kylässä Maaningantien (kt 77) eteläpuolella Siilinjärven taajamasta noin kuusi kilometriä länteen. Ottamisalue liittyy laajaan Hamulan maa-ainesalueeseen, missä on ollut maa-aineksen ottoa vuosikymmenien ajan. Alapellon ottoalue yhdistyy etelässä ja idässä maise-moituihin ottoalueisiin.

Ottoalue sijoittuu I-luokan, vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle Harjamäki-Käärmelahti (0847651). Maanpinnan korkeus ottoalueella vaihtelee nykytilanteessa noin välillä +98...121 m. Alin suunniteltu ottotaso on +100 m (N2000). Alueella pohjavedenpinnan korkeus on ollut noin + 91,3...92,6 m (N2000). Ottamisen päätyttyä alue metsitetään. Toiminnanharjoittaja hakee maa-aineslain 21 §:n nojalla lupaa aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Maa-aineslain (MAL, 555/1981) 4 §:n mukaan maa-ainesten ottamiseen on oltava lupa. MAL 1.1 §:n mukaan lakia sovelletaan kiven, soran, hiekan, saven ja mullan ottamiseen pois kuljetettavaksi taikka paikalla varastoitavaksi tai jalostettavaksi. MAL 7 §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskevan lupa-asian ratkaisee kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA SOPIMUKSET

Toiminta sijoittuu alueelle, jolle Siilinjärven viranomaislautakunta on myöntänyt 21.1.2014 (§ 2) maa-aineslupan nro 2013-6 ja 15.12.2015 (§ 55) ympäristöluvan nro 4/2015 soran murskaukseen. Luvat ovat olleet voimassa 24.2.2024 asti. Alapellon tilalle, haetun ottoalueen viereen, Siilinjärven viranomaislautakunta on myöntänyt 20.6.2023 (§ 24) maa-aineslupan nro 2023-3 ottoalueen maisemoinnille. Lupa on voimassa 31.12.2024 saakka.

Toiminnanharjoittajan/maa-ainesten ottajan vaihto on hyväksytty Siilinjärven kunnan ympäristönsuojelutarkastajan 19.1.2017 tekemällä päätöksellä (20170001, § 1) sekä 6.11.2019 tekemällä päätöksellä (20190003, § 4). Siilinjärven kunnan ympäristönsuojelutarkastaja on lisäksi antanut 12.7.2017 (päätös 20170004, § 3) maa-aineslain 16 § mukaisen suostumuksen poiketa vähäisesti lupapäätöksessä hyväksytystä ottamissuunnitelmasta ottamisen vaiheistuksen osalta sekä 5.6.2019 (päätös 20190001, § 1) luiskien kaltevuuden osalta. Päätökset eivät vaikuttaneet alkuperäisen luvan mukaiseen ottoalueen kokoon tai kokonaisottomäärään.

KAAVOITUSTILANNE

Alueella on voimassa 3.7.2008 vahvistettu Kuopion seudun maakuntakaava, 7.12.2011 vahvistettu Pohjois-Savon maakuntakaava, 15.1.2014 vahvistettu Pohjois-Savon tuulivoimamaakuntakaava, 1.6.2016 vahvistettu Pohjois-Savon kunnan maakuntakaava ja 1.2.2019 voimaan kuulutettu Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 tarkistamisen 1. vaihe. Maakuntakaavoissa ottoalueelle on osoitettu maa-aineisten ottoalueen (EO) kaavamerkintä. Ottamisalue on osa Patakukkula-Repomäki harjujaksoa, joka on maakuntakaavassa osoitettu pääosin MY merkinällä maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Alue sijoittuu Harjamäki-Käärmelahti pohjavesialueelle pv 13.651.

Alueella on voimassa Siilinjärven kunnanvaltuuston 16.12.2013 hyväksymä oikeusvaikutteinen Siilinjärvi-Maaninka harjualueen yleiskaava. Yleiskaavassa hakemuksen mukainen ottoalue sijoittuu maa-ainesten ottoalueelle (EO-1/MU). EO-1/MU alueen kaavamääräyksen mukaan "Ottotoiminnan lakattua alueen jälkihoitossa tulee erityisesti ottaa huomioon aluekokonaisuuden maisemallisten arvojen ja luonnon monimuotoisuuden palauttaminen sekä pohjavesien suojeleminen. Otton päätyttyä alueella noudatetaan MU-alueen kaavamääräyksiä (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaustarvetta). Alueelle kohdistuvissa uusissa maa-ainesluvissa määrätään pohjavesien yhteistarkkailuun osallistumisesta."

Alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksesta tiedottaminen ja naapureiden kuuleminen

Hakemus on tullut vireille 20.12.2023. Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla ja kuulutus sekä hakemusasiakirjat olivat nähtävillä Siilinjärven kunnan internetsivuilla 29.12.2023.-5.2.2024. Hakemusta koskeva ilmoitus julkaistiin UutisJousessa 29.12.2023.

Ottamisalueen naapurikiinteistöjä on kuultu viranomaisen toimesta 27.12.2023 lähetyillä kirjeillä ja sähköposteilla. Siilinjärven viranomaislautakunta on pyytänyt hakemuksesta lausunnon Pohjois-Savon ELY-keskukselta.

Lausunnot

Pohjois-Savon ELY-keskus, ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue on antanut 5.2.2024 hakemuksesta seuraavan lausunnon:

” Vesilain mukaisen luvan tarve

Maa-aineslain (555/1981) 3.1 §:n 4 kohdan mukaan tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

ELY-keskus toteaa lupahakemukseen tutustuttuaan näkemyksensä, että maa-ainesluvassa on tässä tapauksessa mahdollista määrätä riittävät pohjaveden suojeleluun ja tarkkailuun kohdistuvat määräykset, joilla pohjavesialueen veden laadun ja antoisuuden vaarantuminen voidaan estää. Näin ollen ELY-keskus ei näe vesilain mukaista lupaa tarpeellisena.

Pohjavedensuojelu

Maa-ainesten ottaminen pohjavesialueella edellyttää, että alueella toteutetaan pohjaveden pinnankorkeuden ja laadun tarkkailua toiminnan mahdollisten vaikutusten takia. Toiminta-alueella toiminnan pohjavesivaikutuksia on tarkkailtu aiemmin Harjamäki-Käärmelahden pohjavesialueen yhteistarkkailun yhteydessä. ELY-keskus katsoo, että pohjavesitarkkailua tulee jatkaa vähintään niin, että pohjaveden pinnan ja laadun tarkkailuvelvoite määrätään alueella sijaitsevaan havaintoputkeen P21/17 sekä alueen länsipuolella sijaitsevan tilan Mänty kallioporakivon.

Toimintaan tarvittavista laitteistosta ja kalustoista mahdollisesti aiheutuvat vuodot maaperään ja pohjaveteen on estettävä jo ennalta asianmukaisilla suojuuksilla ja muilla varotoimenpiteillä.

Tukitoiminta-alueen maarakenteet on tiivistettävä siten, että polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen on estetty. Mikäli alueella säilytetään öljytuotteita, on säiliöiden oltava kaksoisvaipallisia tai ne on sijoitettava niiden tilavuutta vastaavaan katoksella varustettuun suoja-altaaseen. Polttonesteiden jakelulaitteistossa on oltava järjestelmä ylitäytön estämiseksi. Edellä mainitut toiminnat tulee sijoittaa suojatulle tukitoiminta-alueelle. Myös väliaikainen työkoneiden paikoitus on järjestettävä suojatulle tukitoiminta-alueelle.

Mikäli alueella käytetään motorisoituja seuloja, tulee myös niiden alla oleva maaperä suojata suojarakenteilla öljy- ja polttoainevahinkojen varalta. Jälkihoitotoimenpiteenä on alueelle muodostettava kasvukerros kasvillisuudelle. Mikäli alueelle tuodaan muualta maa-ainesta maisemointia varten, on tutkimuksin varmistettava, että maa-aines ei sisällä pohjavedelle haitallisia aineita. Kasvillisuus tulee palauttaa alueelle siementämällä ja istuttamalla. Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, että jälkihoitotoimenpiteiden toteuttaminen heti toiminnan sen salliessa on erittäin tärkeää. Kokonaisuudessaan jälkihoitotoimenpiteet on tehtävä ennen lupa-ajan loppumista.

Pohjois-Savon ELY-keskus korostaa, että toiminnanharjoittaja on aina vastuussa pohjavedelle aiheuttamastaan vahingosta.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen kannanotto

Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, että ottotoimintaa voidaan toteuttaa alueella hakemuksen mukaisesti, mikäli edellä mainitut sekä liitteenä olevat asiat otetaan lupamääräyksissä ja toiminnassa huomioon."

Muistutukset ja mielipiteet

Lupahakemuksesta ei jätetty määräaikaan mennessä yhtään muistutusta tai mielipidettä.

Hakijan vastine

Hakijalle varattiin tilaisuus vastineen antamiseen lausunnon johdosta. Hakijan vastineessa (7.2.2024) on todettu muun muassa seuraavaa:
" Savon Kuljetus vastaa ELY-keskuksen lausuntoon, että alue kuuluu pohjavesien yhteistarkkailuun ja yhteistarkkailua jatketaan pohjavesiputken P21/17 osalta. Hakija katsoo, että tarkkailu putkesta P21/17 riittää Alapellon toiminnan osalta. Alueen toiminta on verrattain vähäistä (noin 6 000 m³/vuosi) ja ottamistoiminnassa pohjavedeen jää suojakerrospaksuutta yli 7 metriä. Savon Kuljetus Katsoo, ettei tarkkailuun ole tarvetta tehdä muutoksia toiminnan laajuus huomioiden. Alueella ei mm. harjoiteta kiviaineksen murskaustoimintaa, riski pohjaveden pilaantumiselle on erittäin pieni. Ottoalue on pienialainen ja osa Alapellon alueesta maimoidaan vuoden 2024 loppuun mennessä (lupa 2023-3), mikä myös osaltaan vähentää pohjavedelle muodostuvaa riskiä. Ottoalueen ympäristössä on useita pohjaveden havaintopisteitä, jotka kuuluvat myöskin yhteistarkkailuun."

Vastineen on laatinut Savon Kuljetus Oy:n puolesta Suomen GPS-Mittaus Oy.

TARKASTUKSET JA NEUVOTTELUT

Maa-aineslupahakemuksen käsittelyyn liittyen ei tehty tarkastuksia eikä pidetty neuvotteluja.

ASIAN RATKAISU

Siilinjärven viranomaislautakunta myöntää Savon Kuljetus Oy:lle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan hiekan ja soran ottamiseen Siilinjärven kunnassa Hamulan kylässä sijaitsevalle tilalle Alapelto 749-402-1-89 hakemuksen, ottamissuunnitelman ja alla olevien lupamääräysten mukaisesti.

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Viranomaislautakunta myöntää Savon Kuljetus Oy:lle luvan aloittaa tämän lupapäätöksen mukainen toiminta mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, jos hakija asettaa 11 160 € suuruisen hyväksyttävän vakuuden. Valitusviranomaisen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Lupamääräykset

Ottamisalueen rajaus, kaivausten syvyys, etenemissuunta

1. Alin sallittu ottamistaso on +100 m (N2000) kuitenkin siten, että ylimmän pohjavedenpinnan ja alimman ottotason väliin jää suojakerros, jonka paksuus on vähintään 4 metriä. Vastaava suojakerros kalliopinnan päällä on oltava vähintään 2 metriä, mikäli kohdassa ei tavata pohjavettä. Havaitut kalliopinnat on kartoitettava ja ilmoitettava tiedot vuosittain valvontaviranomaiselle.
2. Ottamisalueen tulee kokonaisuudessaan sijaita yleiskaavan EO-alueella. Ottoalueen ympärillä, hakijan kiinteistöllä, oleva luonnontilainen puusto tulee säilyttää suojapuustona ottotoiminnan ajan.
3. Luvan saajan on merkittävä ottamissuunnitelman mukaiset aluerajaukset (ottoalue) maastoon korkeuskiintopisteineen ennen ottamisen aloittamista.
4. Luvanhaltijan on pyydettävä aloituskatselmusta hyvissä ajoin. Aloituskatselmuks pidetään maastoon merkitsemisen jälkeen ennen puuston kaatamista. Vakuus on toimitettava kuntaan ennen aloituskatselmusta.
5. Ottamisen eteneminen toteutetaan 23.11.2023 päivätyn ottamissuunnitelma-piirustuksen mukaisesti.

Ottamisen järjestelyt

6. Ulkopuolisten kulku alueelle on estettävä portilla tai puomilla, joka on pidettävä lukittuna toiminta-aikojen ulkopuolella. Luvanhaltijan on asianmukaisin varoituskyltein, lippusiimoin ja pintamaavallein huolehdittava, ettei ottoaluetta voi lähestyä tahattomasti kaivualueen yläpuolelta.
7. Ottamisessa syntyvät jyrkänteet on suojattava aitaamalla. Ottamisalue on aidattava kiinteällä aidalla ja putoamisvaarasta varoittavilla kylteillä, kun ottorintauksen korkeus ylittää 5 m. Ottamista ei saa toteuttaa 15 metriä korkeampana rintauksena ilman erikseen esitettäviä turvallisuustoimenpiteitä.
8. Luvanhaltija on velvollinen huolehtimaan, ettei ottamistoiminnasta aiheudu vaaraa eikä kohtuutonta haittaa ulkopuolisille. Haitallinen pölyäminen on estettävä tarvittaessa kastelemalla kulkutiet ja käsiteltävä maa-aines. Kasteluun saa käyttää vain puhdasta vettä. Kulkureittien pintamateriaali on valittava siten, että maa-ainesta ei kulkeudu haitallisessa määrin ottamisalueen ulkopuolelle.
9. Maa-ainesten seulonta on sallittu arkisin klo 7.00–22.00. Maa-ainesten ottamistoiminta sekä kuorma- ja kuljetus ovat sallittuja arkisin klo 6.00–22.00.

Pohjaveden suojeleminen

10. Luvanhaltijan on liityttävä Harjamäki-Käärmelahti pohjavesialueen yhteistarkkailuohjelmaan siten, että pohjaveden korkeutta ja laatua tarkkaillaan suunnitelma-alueella olevasta P21/17-havaintoputkesta sekä laatua alueen länsipuolella sijaitsevan tilan Mänty kallioporakaivosta. Pohjaveden pinnankorkeutta on tarkkailtava kaksi kertaa vuodessa. Pohjaveden laatunäyte on otettava ennen toiminnan aloittamista, säännöllisesti toiminnan aikana sekä toiminnan loputtua. Yhteistarkkailusuunnitelmassa voidaan määrittää tarkemmin näytteenotovelvit ja analyysivalikoima.
11. Mikäli alueella säilytetään polttoaineita, alueelle on rakennettava tukitoiminta-alue, joka on varustettava vettä heikosti läpäisevällä pinnoitteella tai suojakalvolla. Tukitoiminta-alueen rakenteen kunto on tarkastettava säännöllisesti ja aina ennen uuden toimintajakson aloittamista. Nestemäisten polttoaineiden, voiteluaineiden ja muiden pohjavedelle vaaraa aiheuttavien aineiden varastointialueet sekä kuljetus- ja maansiirtokaluston paikoitus, aggregaatti ja poltonesteiden jakelupaikka on sijoitettava tukitoiminta-alueelle.

12. Alueella säilytettävien öljytuotteiden säiliöiden on oltava kaksoisvaipallisia tai ne on sijoitettava niiden tilavuutta vastaavaan katoksella varustettuun suoja-altaaseen. Polttonesteiden jakelulaitteistossa on oltava järjestelmä ylitäytön estämiseksi. Suurin yhtä aikaa alueella oleva poltto- ja voiteluainemäärä saa olla enintään 3000 l.
13. Moottoroitu seulavaunu sekä sen tankkausalueen maaperä on suojattava vastaavasti reunoilta korotetulla suojakalvolla, joka täytetään hienojakoisella maa-aineksella. Tankkauspaikat tulee rakentaa siten, että ne ovat selvästi maastossa havaittavissa myös talviaikaan. Tankkauspaikan rakenteiden kunto on tarkastettava säännöllisesti ja aina ennen uuden toimintajakson aloittamista. Paikalle tulee varata riittävästi imeytysainetta ja muuta torjuntakalustoa öljyvahingon ensitorjuntaan. Tukitoiminta-alueen ja tankkauspaikan rakentamisesta on ilmoitettava valvontaviranomaiselle ennakolta.
14. Laitteiden ja ajoneuvojen huoltotyöt on tehtävä pohjavesialueen ulkopuolella. Mikäli huoltoa joudutaan poikkeuksellisesti tekemään pohjavesialueella, on huoltoalueelle varattava riittävä määrä imeytysmattoja tai vastaavia alustoja, joilla vuotojen pääsy maaperään voidaan estää.
15. Öljyvahingon sattuessa alueella tulee ryhtyä välittömästi toimenpiteisiin öljyisen maan poistamiseksi. Asiasta on myös ilmoitettava välittömästi pelastusviranomaiselle, Siilinjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Pohjois-Savon ELY-keskukselle.
16. Toiminta-alueella työskentelevien tulee noudattaa vahinkotapausten varalle laadittua valmiussuunnitelmaa.

Toiminnan lopettaminen

17. Ottamisen päätyttyä on rakennetut suojaukset purettava ja muovikalvot poistettava. Tiivistyneet tiepohjat ja varastokasojen pohjat on möyhittävä ja pehmennettävä. Ottamisalue on muotoiltava pyöristämällä rinteiden ylä- ja alaosat sekä loiventamalla jyrkät luiskat. Luiskat on muotoiltava siten, ettei niihin aiheudu eroosiota.
18. Alueen jälkihoito toteutetaan seuraavasti: pohjatasoon ja luiskiin levitetään noin 20–30 cm vahvuinen kerros keskikarkeaa tai karkeaa hiekkaa. Hiekkakerroksen päälle levitetään noin 5–10 cm vahvuinen kerros humusta, joka sekoitetaan hiekkakerroksen pintaosaan. Tähän tarkoitukseen voidaan käyttää alueelta kuorittua pintamaata tai muualta tuotua tarkoitukseen sopivaa tutkittua humusta. Hiekkaa voidaan ottaa kaivualueelta tai tarvittaessa tuoda muualta. Hiekkaisella maalla humus sekoitetaan suoraan pohjamaan pintaosaan. Pohjavesialueella levitettävä pintamateriaali ei saa olla liian hienorakeista, sillä hienorakeinen maalaji vähentää pohjaveden muodostumista ja soveltuu huonosti kasvillisuuden kasvualustaksi.
19. Ottamisalue metsitetään siementämällä ja istuttamalla alueelle taimet yleisten metsänviljelyohjeiden mukaisesti.
20. Maa-ainesten oton edistyessä jo otettu alue tulee välittömästi siistiä ja maisemoida sopivina kokonaisuuksina suunnitelman mukaan ympäristöön sopivaksi. Jo maisemoidun alueen käyttöä tulee välttää mm. varastointiin ja liikennöintiin. Maisemointi ja jälkihoito istutuksineen tulee suorittaa otetuilta alueilta kokonaisuudessaan ennen luvan päättymistä.
21. Luvanhaltijan on pyydettävä loppukatselmusta luvan voimassa ollessa, kun jälkihoitotyöt istutuksineen on tehty. Vakuus voidaan vapauttaa, kun kaikki

luvan velvoitteet on loppukatselmuksessa todettu täytetyiksi. Vakuuden määrää voidaan hakemuksesta tarkistaa kesken lupakautta, jos jälkihoito toteutetaan vaiheittain.

Valvonnan kannalta toimitettavat tiedot

22. Luvanhaltijan tulee vuosittain tammikuun loppuun mennessä ilmoittaa ELY-keskuksen ylläpitämään tietojärjestelmään otetun aineksen määrä ja laatu.

Luvan voimassaolo

Toiminta voidaan aloittaa muutoksenhausta huolimatta lupapäätöstä noudattaen. Lupa on voimassa hakemuksen mukaisesti 10 vuotta.

Maksut

1.1.2020 voimaan tulleen Siilinjärven kunnan maa-ainesten ottamistoiminnan lupia ja valvontaa koskevan taksan 2 §:n mukaisesti peritään hakemuksen käsitteystä ja ottamissuunnitelman tarkastamisesta maksu seuraavasti: 350 € suunnitelmaa kohti sekä 0,01 € haettua kiintokuutiometriä kohti, yhteensä 950 € sekä tiedottamisesta ja naapureiden kuulemisesta aiheutuneet kulut erillisen laskun mukaisesti. Toiminnan valvonnasta peritään maksun määräämishetkellä voimassa olevan taksan mukainen vuotuinen valvontamaksu. Ensimmäinen valvontamaksu peritään ennen aloituskatselmuksen pitämistä tai vanhan ottoalueen ollessa kyseessä kyseisenä vuonna, jolloin aloituskatselmus pidetään.

Vakuudet

Ennen maa-ainesten ottamiseen ryhtymistä on luvanhakijan asetettava Siilinjärven kunnan maa-ainestaksan mukaan määräytyvä vakuus 11 160 €. Vakuus on laskettu ottoalueen sekä maisemoitavien alueiden pinta-alan (yhteensä 2,72 ha) ja kokonaisottomäärän mukaan. Vakuuden on oltava voimassa 12 kk luvan päätymisen jälkeen. Vakuus palautetaan, kun jälkihoitotoimet on loppukatselmuksessa hyväksytty. (MAL 12 §)

Mikäli hakija aloittaa toiminnan muutoksenhausta huolimatta, on edellä mainitun lisäksi asetettava ennen toiminnan aloittamista Siilinjärven viranomaislautakunnan hyväksi vakuus, jonka suuruus on 11 160 €. Vakuus palautetaan lupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi siltä osin, kuin sitä ei tarvita aloitusluvan turvin aiheutettujen vahinkojen korvaamiseen.

Vakuudet on toimitettava kuntaan ennen aloituskatselmusta.

Luvan viim. voimassaolopäivä	20.3.2034
Otettava kokonaismäärä	60 000 m ³
Arvioitu vuotuinen otto	6 000 m ³
Ottoalueen p-a	1,62 ha

Koordinaattijärjestelmä	ETRS-TM35FIN
P-Koordinaatti	6994735
I-Koordinaatti	528719

PERUSTELUT

Lupahakemus ja ottamissuunnitelma:

Luvan hakemisesta, lupahakemuksesta ja ottamissuunnitelmasta on säädetty MAL:n 5 §:ssä sekä maa-ainesten ottamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (MAA, 926/2005) 1 ja 2 §:ssä. Lupahakemus ja ottamissuunnitelma vastaavat niille asetettuja vaatimuksia. Lupahakemuksessa (18.12.2023), ottamissuunnitelmassa (27.11.2023) ja vastineessa (7.2.2024) on esitetty riittävät selvitykset toiminnasta lupapäätöksen tekemistä varten. (MAL 5 §, MAA 1 § ja 2 §)

Luvan myöntämisen edellytykset:

MAL 6.1 §: *Lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.*

Maa-ainesluvan myöntämisen edellytykset on ratkaistu aiemmin voimassa olleen maa-ainesluvan lupaprosessin yhteydessä. Ottamissuunnitelma sisältää kuvauksen aiotusta toimenpiteestä, alueen järjestelyistä, alueen maisemoinnista, suunnitelmapartit ja leikkauspiirustukset alueesta sekä sanallisen suunnitelman jälkihoitotoimenpiteistä. Ottamistoimintaa koskevia vaatimuksia on täsmennetty lupamääräyksillä 1–9 ja jälkihoitoa koskevia vaatimuksia lupamääräyksillä 17–21.

MAL 3.1 § (463/1997): *Tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu:*

- 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista;*
- 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista;*
- 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai*
- 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.*

Koska kyseessä on jo toiminnassa ollut alue, on sen maisemakuva pysyvästi muuttunut. Alueella on tehty luontoselvitys yleiskaavan laatimisvaiheessa (Harju-alueen täydentävä luontoselvitys, Pöyry 2013). Suunnitelma-alueelle ei sijoitu tunnettuja erikoisia luonnonesiintymiä, eikä sillä ole merkittäviä kauneusarvoja. Ottamisalue sijoittuu kokonaisuudessaan Harjamäki-Käärmelahti pohjavesialueelle. Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausunnon mukaan hakemuksen mukaiselle toiminnalle ei ole tarpeen hakea vesilain mukaista lupaa. Pohjaveden suojelemiseksi on annettu lupamääräykset 10–16 Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausunnon mukaisesti. Yhteistarkkailuohjelmaan liittymisestä on annettu lupamääräys 10. Kun toiminta järjestetään lupamääräysten mukaisesti, ei siitä aiheudu huomattavia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Toimittaessa lupamääräysten mukaisesti toiminta ei vaaranna pohjavesialueen veden laatua tai antoisuutta. Näin ollen ottaminen ei ole ristiriidassa 3.1 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa.

MAL 3.2 § (134/1999): *Alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.*

Alueella on voimassa Siilinjärven kunnanvaltuuston 16.12.2013 hyväksymä oikeusvaikutteinen Siilinjärvi-Maaninka harjualueen yleiskaava. Yleiskaavassa hakeuksen mukainen ottamisalue sijoittuu maa-ainesten ottoalueelle (EO-1/MU). Ottamisalue on kaavassa varattu maa-ainesten ottoon. Suunniteltu ottotoiminta ei sijoitu harjunsuojeluohjelma-alueelle. Luvanhakijalla on myönnetty 21.1.2014 (§ 2) maa-aineslupa nro 2013-6 (muutettu 2017-1 ja 2017-4) ja 15.12.2015 (§ 55) ympäristölupa nro 4/2015 soran murskaukseen. Luvat ovat olleet voimassa 24.2.2024 asti. Lupahakemuksen mukainen 1,62 ha ottoalue on pääosin aiemmin luvitetulla ottoalueella. Ottoalue yhdistyy viereisten maisemoitujen tai maisemointavien ottoalueiden kanssa. Ottotasosta ja oton etenemisestä on annettu lupamääräykset 1 ja 5. Jälkihoitoa koskevilla määräyksillä 17–21 varmistetaan suunnitelmallinen jälkihoito. Ottamisen loputtua alue muotoillaan ja metsitetään, mikä mahdollistaa alueen käyttämisen kaavassa varattuun tarkoitukseen.

MAL 3.3 § (495/2000): Maa-aineksia ei saa ilman erityistä syytä ottaa meren tai vesistön rantavyöhykkeellä, ellei aluetta ole asemakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa osoitettu tätä tarkoitusta varten.

Ottoalue ei sijaitse rantavyöhykkeellä.

MAL 3.4 §: Ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohutuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Alue on jo pitkään ollut ottotoiminnan kohteena, joten nyt aiottu ottaminen ei muuta maisemakuvaa. Ottamisen etenemistä koskevalla määräyksellä (lupamääräys 5) varmistetaan, että esiintymää hyödynnetään säästeliäästi. Asutukselle ja ympäristöön aiheutuvan häiriön välttämiseksi on annettu lupamääräykset 6–9.

MAL 1.2 § (16/2023): Ainesten ottamisessa on tämän lain lisäksi noudatettava, mitä muualla laissa säädetään. Lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava luonnonsuojelulakia (9/2023).

Ottaminen ei ole ristiriidassa LSL 1 §:n tavoitteiden kanssa. Ottamisalueella ei ole tiedossa rauhoitettuja kasvilajeja, luonnonsuojelulain 64 §:n nojalla suojeltuja luontotyyppisiä, 77 §:n nojalla suojeltavia lajien esiintymispaikkoja tai 78 §:ssä tarkoitettujen lajien lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. (MAL 1 §, 3 § ja 6 §, LSL 1 §, 64 §, 77–78 §)

Luvan myöntämisen edellytysten täyttymiseksi annetut määräykset:

Luvassa on annettu määräyksiä hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi seuraavasti:

- Ottamisalueen rajauksesta, kaivausten ja leikkausten syvyydestä ja muodosta sekä ottamistoiminnan etenemissuunnasta on annettu lupamääräykset 1–5.
- Alueen suojaamisesta ja siistimisestä toiminnan aikana ja sen jälkeen on annettu lupamääräykset 6, 7 ja 20.
- Puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisestä, uusimisesta ja uusista istutuksista toiminnan aikana ja sen jälkeen on annettu lupamääräykset 2, 19 ja 20.

4. Toimintaan liittyvistä laitteista ja liikenteen järjestämisestä erityisesti pohjaveden suojelemiseksi on annettu lupamääräykset 11–16.
5. Lupamääräykset 20–21 ja luvan voimassaoloaika osoittavat, missä ajassa toiminta alueella ja kaikki jälkihoitotoimenpiteet on saatava päätökseen.
6. Muista hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä on annettu lupamääräykset 2, 8, 9 ja 16.

Annetuilla lupamääräyksillä on tarkennettu luvanhakijan jo ottamissuunnitelmasaan esittämiä suunnitelmia, jonka lisäksi lupamääräyksillä on muutettu ottamissuunnitelmassa esitetty suoja-alue kattamaan myös kaluston paikoitus (lupamääräys 11) sekä vaadittu tekemään vastaava maaperäsuojaus seulavaunulle (lupamääräys 13). Kyseiset lupamääräykset eivät aiheuta luvan saajalle hankkeen laajuuteen ja hänen saamaansa hyötyyn nähden kohtuutonta vahinkoa tai haittaa. Mikäli alueella säilytetään polttoaineita, huolellisesti rakennettu tukitoiminta-alue voidaan sijoittaa siten, ettei sitä tarvitse ottotoiminnan edetessä purkaa, siirtää tai rakentaa uudelleen. Tukitoiminta-alueen rakenteilla saadaan pohjaveden pilaantumisriski minimoitua.

(MAL 3.1 §, 11 §, 16.2 § HL 6 §)

Kuulemisessa annetun lausunnon ja hakijan vastineen huomioon ottaminen: Pohjois-Savon ELY-keskuksen, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen lausunto on otettu huomioon pohjaveden suojelemiseksi annetuissa lupamääräyksissä 10–16 sekä jälkihoitoa koskevissa lupamääräyksissä 17–21. Pohjaveden tarkkailuohjelman laatimisesta ei ole annettu määräystä, koska luvanhaltija on veloitettu liittymään yhteistarkkailuun (lupamääräys 10). Pohjaveden pinnantasoa saattaa kalliovaihteluiden takia vaihdella paikallisesti, mikä on huomioitu lupamääräyksessä 1. Lupapäätöksessä ei ole annettu määräystä tukitoiminta-alueen sijoittamisesta pohjavesialueen ulkopuolelle tai lähemmäs pohjavesialueen reuna-alueetta, koska toiminta-alue sijaitsee kokonaisuudessaan keskeisellä osalla pohjavesialuetta. Tukitoiminta-alueen haitallisten pohjavesivaikutusten ehkäisemisestä on annettu lupamääräykset 11–12. Pohjavesien suojeluun liittyen alueella on kattava pohjavesien yhteistarkkailu, jonka tulosten perusteella maa-ainesten ottotoimintaan voidaan puuttua lupamääräyksiä muuttamalla tai luvan peruuttamisella myös lupakauden aikana. (MAL 10 §, 11 §, 16 §)

Hakija on esittänyt 7.2.2024 päivätyssä vastineessa, että yhteistarkkailuohjelmaan ei tarvitsisi tehdä muutoksia. Lupamääräyksen 10 mukaan pohjaveden laatu tulee kuitenkin tarkkailla myös tilan Mänty kallioporakaivosta. Lupamääräys ei muuta merkittävästi yhteistarkkailusuunnitelmaa, koska kyseinen porakaivo on jo mukana tarkkailuohjelmassa.

Luvan voimassaolo ja vakuudet:

Maa-aineslain 10 §:n mukaan lupa ainesten ottamiseen myönnetään määräajaksi, enintään kymmeneksi vuodeksi. Hakija on hakenut lupaa kymmeneksi vuodeksi.

MAL 12 §:n mukaan lupaviranomainen voi määrätä, että ennen ainesten ottamista hakijan on annettava hyväksyttävä vakuus lupaehtoissa määrättyjen toimenpiteiden suorittamisesta. Vakuuden asettamisessa noudatetaan 1.1.2020 voimaan tullutta Siilinjärven kunnan maa-ainesten ottamistoiminnan lupia ja valvontaa koskevaa taksaa. Vakuuksista on määrätty taksan 5 §:ssä. Vakuuden suuruus määräytyy taksan kohdan 5.1 mukaan seuraavasti: kaivutyö 3000 €/ha sekä lisäksi otettavan maa-ainesmäärän mukaan 0,05 €/k-m³, yhteensä 11 160 €.

Luvanhakija on myös hakenut lupaa MAL 21 §:n nojalla aloittaa ottaminen ennen kuin lupaa koskeva päätös on saanut lainvoiman. MAL 21 §:n mukaan lupaviranomainen voi perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi määrätä, että ainesten ottaminen voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa. Koska ottaminen sijoittuu kaavassa maa-ainesten ottoon soveltuvalle alueelle ja alueella on jo ennestään maa-ainesten ottoa maa-ainesten ottoa, ei toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta valitusajan kuluttua umpeen aiheudu sellaisia MAL 3 §:ssä tarkoitettuja tai muita vahinkoja, jotka tekisivät muutoksenhaun hyödyttömäksi. Näin ollen aloituslupa voidaan myöntää vakuutta vastaan. Valitusviranomainen voi estää päätöksen täytäntöönpanon.

Toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta on Siilinjärven maa-ainestaksan kohdan 5.3 mukaan luvanhaltijan asetettava taksan kohdan 5.1 mukaan määräytyvä vakuus. Vakuus määräytyy kuten edellä ja on 11 160 €.

Vuotuinen valvontamaksu määräytyy kunakin vuonna voimassa olevan taksan mukaisesti. 1.1.2020 voimaan tulleen taksan ja viranomaislautakunnan päätöksen 17.1.2017 § 5 mukaisesti valvontamaksu määräytyy lupapäätöksessä myönnetyn otettavan maa-ainesten kokonaismäärän ja luvan voimassaoloajan mukaan ja on joka vuosi samansuuruinen, ellei alentamis- tai korottamisperusteita ole tarpeen soveltaa. Mikäli näin määräytyvä valvontamaksu on taksassa määrättyä vähimmäismaksua pienempi, peritään vähimmäismaksun suuruinen valvontamaksu. Ensimmäisen valvontamaksun perimisestä on viranomaislautakunnan päätöksen 17.1.2017 § 5 mukaan määrättävä lupapäätöksessä ja tätä seuraavat valvontamaksut peritään vuosittain lokakuun loppuun mennessä.
(MAL 10 §, 12 § ja 21 §, Siilinjärven kunnan maa-ainestaksa 5 §)

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Hallintolaki (434/2003) 6 §, 62 §
Luonnonsuojelulaki (LSL 9/2023) 1 §, 64 §, 68–70 §, 74–78 §
Maa-aineslaki (MAL 555/1981) 1 §, 3–7 §, 10–14 §, 16 §, 19–21 §, 23 §
Laki eräistä naapuruussuhteista (NaapL 26/1920) 17 §, 18 §
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (MAA 926/2005) 1–4 §, 6–9 §
Valtioneuvoston asetus 190/2013 kaivannaisjätteistä 4–7 §, 14 §, 16 §
Vesilaki (587/2011) 3 §
Siilinjärven kunnan maa-ainesten ottamistoimintaa ja valvontaa koskeva taksa (19.11.2019) 2–5 §

JAKELU Hakija
Pohjois-Savon ELY-keskus
Siilinjärven kunta
Pohjois-Savon pelastuslaitos